

3. 2. Про судову експертизу : закон України від 25 лют. 1994 № 4038–XII (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12> (дата звернення: 21.02.2019).
4. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень : затв. наказом Міністерства юстиції України від 08.01.1998 № 53/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 26.04.2017 № 1420/5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98> (дата звернення: 21.02.2019).
5. Про затвердження Інструкції з організації проведення та оформлення експертних проваджень у підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України : наказ МВС від 17.07.2017 № 591. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1024-17> (дата звернення: 21.02.2019).
6. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень в системі Служби безпеки України : наказ СБУ від 29.05.2015 № 371. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0738-15> (дата звернення: 21.02.2019).
7. Інструкція про проведення судово-медичної експертизи : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 17.01.1995 № 6 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0254-95> (дата звернення: 21.02.2019).
8. Порядок проведення судово-психіатричної експертизи : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.05.2018 № 865 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0719-18> (дата звернення: 21.02.2019).
9. Кримінальний процес : підручник / О. В. Капліна, О. Г. Шило, В. М. Трофименко та ін. Харків : Право, 2018. 584 с.

УДК 343.12

*Білай Д. С., судовий експерт Запорізького НДЕКЦ МВС України.
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5878-0113>,
e-mail: dasha.bilai95@ukr.net*

ЗНАЧЕННЯ ЕКСПЕРТНОЇ ДИДАКТИКИ ДЛЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ СУДОВИХ ЕКСПЕРТІВ

Сучасні соціально-економічні умови, розвиток науки і техніки, розбудова правової держави, яка б відповідала європейським стандартам, зумовлюють зростаючу потребу в кваліфікованій допомозі з боку судових експертів та потребує підвищення вимог до якості їх підготовки.

Згідно із законодавством України, судовим експертом є особа, яка має спеціальні знання і якій доручається відповідно до порядку, встановленого кодексами, що регулюють проведення судової експертизи (ст. 69 КПК України), проведення відповідної судової експертизи або експертного дослідження у разі запитів з боку органів досудового розслідування, суду чи зацікавлених громадян [2].

Дидактика – це один із розділів педагогіки, який вивчає закономірності засвоєння знань, умінь і навичок для підготовки осіб до виконання певних професійних функцій.

Експертна дидактика покликана забезпечити однаковість підготовки експертів різних видів і форм навчання, а також спеціалізації навчальних закладів, які здійснюють таку підготовку, досягнення необхідного рівня з урахуванням вимог, що висуваються до судового експерта.

Судово-експертна діяльність, яка здійснюється спеціальним суб'єктом, повинна відповідати професійним та кваліфікаційним вимогам. Серед них визначальними є володіння спеціальними знаннями в певній галузі, наявність відповідних компетенцій та їх використання при вирішенні завдань, які ставляться перед експертом слідчим або судом.

Вирішення цих завдань на рівні, відповідному сучасним можливостям науки і техніки, має на увазі не тільки володіння відповідними професійними навичками, але й постійне їх вдосконалення. Судово-експертна діяльність дуже динамічна – постійно удосконалюються експертні методики, з'являються нові види об'єктів дослідження і тому, як видається, вона включає як обов'язковий вид навчання – перепідготовку експертів, іншими словами, підвищення їх методичного рівня, що обумовлено вимогою періодично підтверджувати свою компетенцію.

Рівень професійної підготовки повинен підлягати періодичній перевірці, метою якої є оцінка професійного рівня фахівців, які залучаються до проведення судових експертиз або беруть участь у розробках теоретичної та методичної бази судової експертизи. Залежно від спеціалізації їм присвоюється кваліфікація судового експерта з правом проведення певного виду експертиз [1]. Свідомство про присвоєння кваліфікації судового експерта дійсне протягом

двох років. Термін дії свідоцтва подовжується після підтвердження експертом своєї кваліфікації, про що у ньому ставиться відповідна позначка.

Актуальність розробки системи критеріїв добору, підготовки і супроводу діяльності експертів зумовлена концептуальним значенням єдності експерта та його діяльності. Результат роботи експерта визначається успішністю його професійної діяльності, а успішність результату діяльності залежить як від кваліфікації експерта, так і від його особистісних якостей, ступеня їх розвитку та управління ними.

Залежно від рівня підготовки експертів повинні використовуватися різні дидактичні підходи до процесу навчання.

Перший вид підготовки включає навчання у відповідному вузі, що здійснює освітні функції з метою отримання експертної спеціальності. Цей вид можна назвати стаціонарним, оскільки він включає безперервне навчання, перш за все, в очній формі. Стаціонарний вид навчання може включати також заочну форму, але для оволодіння експертною спеціальністю вона непродуктивна, тому що підготовка до цієї чи іншої спеціальності вимагає значної кількості практичних занять з оволодіння експертними методиками так званих навчальних експертиз під безпосереднім керівництвом викладача.

Другий вид підготовки можна назвати дистанційним, оскільки основним видом навчання є самостійне оволодіння теоретичними і методичними основами певною експертною спеціальністю та виконання практичних завдань. Такий вид підготовки фактично використовується в експертних установах при прийомі на роботу осіб, які не мають експертної спеціальності. Але, на відміну від загальноприйнятого дистанційного навчання, що практикується в ряді вузів нашої країни, при підготовці до експертної спеціальності, практичні заняття, щоб бути продуктивними, повинні виконуватися під керівництвом експерта-наставника, який повинен контролювати теоретичну підготовку, відповідну навчальній програмі.

Дистанційне навчання включає такі види дидактичних одиниць, які забезпечують освоєння теоретичного курсу з відповідною атестацією шляхом використання тестування, а також самостійного виконання практичних завдань з подальшою їх перевіркою в державному науково-дослідному експертно-криміналістичному центрі, де потім той, якого навчають буде отримувати відповідний документ на право самостійного виконання судових експертиз. Цей вид підготовки включає також короткочасне стажування перед здачею іспиту. Особливістю такої підготовки, що здійснюється в стаціонарних умовах в ході стажувань, на наш погляд, має бути виконання ускладнених завдань та розбір експертних ситуацій.

Таким чином, можна зазначити, що система підготовки і навчання судових експертів – одна з найважливіших складових техніко-криміналістичного забезпечення правозастосовної діяльності. Від ступеня компетентності суб'єктів застосування спеціальних знань багато в чому залежить її ефективність в цілому.

Список використаних джерел:

1. Про судову експертизу : закон України від 25.02.1994 № 4038–XII (зі змінами та допов.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12> (дата звернення: 21.02.2019).
2. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13.04.2012 № 4651–VI. Ст. 69. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.

УДК 343.98

*Бордакова І. І., головний судовий експерт Сумського НДЕКЦ
МВС України,
e-mail: bordachok.2011@ukr.net*

ЕКСПЕРТНА ДИДАКТИКА – ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Враховуючи потужний розвиток інформаційних і телекомунікаційних технологій, процеси навчання потребують постійного вдосконалення та конструктивних змін. Процес навчання розглядається як цілеспрямована двостороння взаємодія вчителя та учнів, спрямована на оволодіння останніми знаннями, вміннями, навичками.

Дидактика вивчає змістову і процесуальну сторони навчання в їх єдності: науково обґрунтовує його зміст, методи та організаційні форми, умови реалізації, особливі перетворення